PUNJAB LEGAL SERVICES AUTHORITY
CHANDIGARH

(ACCESS TO JUSTICE FOR ALL)

ARE YOUR LEGAL RIGHTS BEING IGNORED ?

Punjab Legal Services Authority, Chandigarh provides free legal services to the poor and weaker section of the society to protect their legal rights.

MODES OF LEGAL SERVICES

- Providing Assistance of Advocates for defending the cases pending in the Courts at each level, i.e., Sub-division, District, High Court or Hon'ble Supreme Court.
- Free legal advice.
- Payment of Court fee, Process fee; Diet money of witness, Counsel fee and other miscellaneous expenses incurred in litigation.
- Disposal of Cases through Conciliation Centre, Mediation Centre and Lok Adalats.
- Free services of Advocate to each undertrial/accused during Remand Hours.

WHO ARE ENTITLED TO FREE LEGAL SERVICES ?

- A member of Scheduled Caste or Scheduled Tribe.
- A victim of trafficking in human beings or begar.
- A woman or a child.
- A person with disability such as suffering from blindness, leprosy loco motor disability, hearing impairment, mental incapacity.
- A victim of mass disaster, ethnic violence, caste atrocity, flood, drought, earthquake or Industrial disaster.
- An industrial workman.
- An undertrial in custody, including a juvenile or a mentally ill person in a psychiatric hospital or psychiatric nursing home.
- A person with an annual income of less than Rs. 1,50,000/-.

For free Legal Aid and for filing cases in Lok Adalat, contact :-

STATE LEVEL

Member Secretary
Punjab Legal Services Authority
Old Courts Complex, Second Floor,
Sector 17, Chandigarh
Telefax 0172-4652568
Toll free : 1968
E-mail - ms@pulsa.gov.in
Website : www.pulsa.gov.in

DISTRICT LEVEL

1. Civil Judge (Senior Division)-cum-Secretary
   District Legal Services Authority,
   District Courts Sri Muktsar Sahib -
   8558809609
2. Front Office-cum-Legal Aid Clinic/A.D.R. Centre. Office Tel. 01633-261124
   E-mail-dlsa.mksr@pulsa.gov.in

ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

(ਇਨਸਾਫ਼ ਸਭਨਾਂ ਲਈ)

ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ?

ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਫ਼ਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ

- ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਮੁਫ਼ਤ ਸੇਵਾਵਾਂ।
- ਮੁਫ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ।
- ਕੋਰਟ ਫੀਸ, ਤਲਬਾਨਾ ਫੀਸ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ, ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਫੁੱਟਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ।
- ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਮੀਡੀਏਸ਼ਨ (ਵਿਚੋਲਗੀ) ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜੀਨਾਮਾਂ ਕੇਂਦਰ ਰਾਹੀਂ ਵਿਵਾਦਾਂ/ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ

ਮੁਫ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਕੌਣ ਹਨ?

- ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ
- ਔਰਤਾਂ/ਬੱਚੇ
- ਬੇਗਾਰ ਦੇ ਮਾਰੇ
- ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀ/ਅਪੰਗ
- ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੇ ਮਾਰੇ
- ਉਦਯੋਗਿਕ ਕਾਮੇ
- ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹਵਾਲਾਤੀ ਅਤੇ ਕੈਦੀ ਜਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਵਿਅਕਤੀ
- ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 1,50,000/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੈ।

ਮੁਫ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ :-

<u>ਰਾਜ ਪੱਧਰ</u>

ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ
ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ,
ਪੁਰਾਣੀ ਕਚਹਿਰੀ, ਦੂਜੀ ਮੰਜਿਲ
ਸੈਕਟਰ 17, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
ਫੋਨ ਨੰਬਰ 0172-4652568
ਟੋਲ ਫਰੀ ਨੰ: 1968
ਈ-ਮੇਲ : ms@pulsa.gov.in

<u>ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ</u>

1. ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਸੀਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ)-ਸਹਿਤ-ਸਕੱਤਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਚਿਹਰੀਆਂ, ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ - 8558809609
3. ਫਰੰਟ ਆਫਿਸ-ਸਹਿਤ-ਲੀਗਲ ਏਡ ਕਲੀਨਿਕ/ ਏ.ਡੀ.ਆਰ. ਸੈਂਟਰ, ਦਫਤਰੀ ਫੋਨ ਨੰ: 01633-261124

ਈ-ਮੇਲ : dlsa.mksr@pulsa.gov.in

"ਝਗੜੇ ਮੁਕਾਓ, ਪਿਆਰ ਵਧਾਓ, ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਸਤਾ ਤੇ ਛੇਤੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਪਾਓ"

ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

(ਇਨਸਾਫ਼ ਸਭਨਾਂ ਲਈ)

ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ

ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਨੋਰਥ ਸਮਝੌਤੇ/ਰਾਜੀਨਾਮੇਂ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਲਤੀ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਬਚ ਸਕੇ। ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ

ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਲੰਬਿਤ/ਚਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝੋਤਾ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਇਛੁਕ ਹੈ, ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦਰਖਾਸਤ ਸਬੰਧਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਪ੍ਰੀ ਲਿਟੀਗੇਟਿਵ ਸਟੇਜ) ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਸਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਦਰਖ਼ਾਸਤ ਸਕੱਤਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਲਾਭ

- ਛੇਤੀ ਤੇ ਸਸਤਾ ਨਿਆਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨੀ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।
- ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।
- ਇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਸਾਰੀ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਵੀ ਵਾਪਸ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅੰਤਿਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ :-

ਰਾਜ ਪੱਧਰ

ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ
ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ,
ਪੁਰਾਣੀ ਕਚਹਿਰੀ, ਦੂਜੀ ਮੰਜਿਲ
ਸੈਕਟਰ 17, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
ਫੋਨ ਨੰਬਰ 0172-4652568
ਟੋਲ ਫਰੀ ਨੰ: 1968
ਈ-ਮੇਲ : ms@pulsa.gov.in

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ

1. ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਸੀਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ)-ਸਹਿਤ-ਸਕੱਤਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਚਿਹਰੀਆਂ, ਬਠਿੰਡਾ - 8558809603
2. ਫਰੰਟ ਆਫਿਸ-ਸਹਿਤ-ਲੀਗਲ ਏਡ ਕਲੀਨਿਕ/ ਏ.ਡੀ.ਆਰ. ਸੈਂਟਰ, ਦਫਤਰੀ ਫੋਨ ਨੰ: 0164-2212051

ਈ-ਮੇਲ : dlsa.btd@pulsa.gov.in

"ਝਗੜੇ ਮੁਕਾਓ, ਪਿਆਰ ਵਧਾਓ, ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਸਤਾ ਤੇ ਛੇਤੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਪਾਓ"

PUNJAB LEGAL SERVICES AUTHORITY
CHANDIGARH

(ACCESS TO JUSTICE FOR ALL)

LOK ADALATS

The prime objective of the Lok Adalats is to settle the disputes amicably through compromise so as to save the time and money of the parties and to reduce personal enmity between them. Except non compoundable Criminal Cases, all kinds of Cases even at pre-litigative stage can be brought before the Lok Adalat for amicable settlement. Monthly Lok Adalat is being held in all the Judicial Courts in the State of Punjab on every last working Saturday of the Month.

HOW TO FILE THE CASE BEFORE LOK ADALAT?

Every litigant willing for settlement through Lok Adalat can request the Presiding Officer of the Court where his case is pending or in case of pre-litigative matters, request can be made to Secretary, District Legal Services Authority.

BENEFITS OF LOK ADALAT

- Speedy disposal of Cases.
- Award of Lok Adalat is deemed to be the decree of the Civil Court.
- No appeal lies against the Award of Lok Adalat.
- Decisions are taken through compromise.
- Refund of entire Court fee is made.
- Decisions are final in nature.

For filing cases in Lok Adalat, contact :-

STATE LEVEL

Member Secretary
Punjab Legal Services Authority
Old Courts Complex, Second Floor,
Sector 17, Chandigarh
Telefax 0172-4652568
Toll free : 1968
E-mail - ms@pulsa.gov.in
Website : www.pulsa.gov.in

DISTRICT LEVEL

1. Civil Judge (Senior Division)-cum-Secretary District Legal Services Authority, District Courts Bathinda - 8558809603
2. Front Office-cum-Legal Aid Clinic/A.D.R. Centre. Office Tel. 0164-2212051

E-mail-dlsa.btd@pulsa.gov.in

8303/06-2014/PGP. S.A.S. Nagar

ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ

ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਕੀ ਹੈ

- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਸਰਲ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਨਵੀਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਰਹਿਤ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਕੇ ਸਭ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਮੰਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਦਾ ਹੈ।
- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਘੋਖਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿਹੜਾ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਇਕ ਗੈਰ ਰਸਮੀ/ਸਾਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਹੈ।
- ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਬਤਾ/ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।
- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਇਕ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਆ ਹੈ।
- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਆ ਹੈ।
- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਇਕ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਸਵੈਇੱਛਤ/ਮਾਨਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਆ ਹੈ।
- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਝਗੜੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ।
- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਬਿਨਾ ਖਰਚ ਤੇ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਹੈ।
- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਿੱਤਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।
- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਬਨਾਮ ਝਗੜਾ

- ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
- ਪੈਸੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।
- ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਰ ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।
- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈਚਾਰਕਤਾ ਤੇ ਏਕਤਾ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ।
- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।
- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਕੌਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਮੀਡੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਾਂਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਆਫ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਲੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ 40 ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਦੌਰ/ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

1. ਜਾਣ-ਪਛਾਣ:- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਕਰਤਾ ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਆ ਬਾਰੇ ਸਭ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ।

2. ਸਾਂਝੀ ਬੈਠਕ:- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਕਰਤਾ ਸਭ ਧਿਰਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

3. ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਬੈਠਕ:- ਸਾਂਝੀ ਬੈਠਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਕਰਤਾ ਹਰ ਧਿਰ ਨਾਲ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਹਰ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਕਰਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਕਰਤਾ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ।

4. ਸਮਝੌਤਾ:- ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਉਪਰੰਤ ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਕਰਤਾ ਸਭ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਧਿਰਾਂ ਉਸ ਉਪਰ ਦਸਤਖਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਦੇ ਲਾਭ

ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ :

- ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੱਲ
- ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਖਰਚ ਦੀ ਬਚਤ
- ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੂਰਨ ਹੱਲ
- ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ
- ਸਾਦੀ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਆ
- ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ
- ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਝਗੜੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਮੁੱਦਈ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ, 1870 ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਤਹਿਤ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੀਡੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਮੇਟੀ

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 89 ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਪੈਂਡਿੰਗ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 2005 ਵਿਚ ਮੀਡੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਨੇ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਬੰਗਲੌਰ, ਚੇਨੱਈ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਨ।

ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼

ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1987 ਮਿਤੀ 9.11.95 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਰੂਲਜ਼, 1996 ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜੋ ਮਿਤੀ 4.10.96 ਨੂੰ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ। ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਪੈਟਰਨ-ਇਨ-ਚੀਫ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਧੀਸ਼ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਕਸ ਆਫੀਸ਼ੀਓ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਹਨ। ਉਪ ਮੰਡਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਉਪ ਮੰਡਲ ਪੱਧਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਧੀਕ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਸੀਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ) ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਮੁਫਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:-

- ਉਪ-ਮੰਡਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਾਂ ਹਾਈਕੋਰਟ-ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਪੱਧਰ ਤੇ ਦੀਵਾਨੀ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀਆਂ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿਚ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਮੁਫਤ ਸੇਵਾਵਾਂ।
- ਮੁਫਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ।
- ਕੋਰਟ ਫੀਸ, ਤਲਬਾਨਾ ਫੀਸ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ, ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਬਤ ਹੋਰ ਫੁਟਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਦਾਇਗੀ।
- ਰਾਜ਼ੀਨਾਮਾ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ।
- ਹਰ ਹਵਾਲਾਤੀ/ਮੁਜਰਿਮ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਦੌਰਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਮੁਫਤ ਸੇਵਾਵਾਂ।

ਕੌਣ ਹਨ ਮੁਫਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ

- ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ
- ਵੱਡੀ ਮੁਸੀਬਤ/ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾ ਦੇ ਮਾਰੇ
- ਬੇਗ਼ਾਰ ਦਾ ਮਾਰਿਆ
- ਉਦਯੋਗਿਕ ਕਾਮੇ
- ਇਸਤਰੀ/ ਬੱਚਾ
- ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ
- ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀ/ ਅਪੰਗ
- ਕੋਈ ਐਸਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 1,50,000/-ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ

ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਨੋਰਥ ਸਮਝੌਤੇ/ ਰਾਜ਼ੀਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਲਤੀ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਬਚ ਸਕੇ। ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੇਸ ਲੰਬਿਤ/ਚਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਇਛੁਕ ਹੈ, ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦਰਖਾਸਤ ਸਬੰਧਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ

ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਪ੍ਰੀ ਲਿਟੀਗੇਟਿਵ ਸਟੇਜ) ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਸਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਦਰਖਾਸਤ ਸਕੱਤਰ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਲਾਭ

- ਛੇਤੀ ਤੇ ਸਸਤਾ ਨਿਆਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨੀ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।
- ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅੰਤਿਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਸਾਰੀ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਵੀ ਵਾਪਸ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਇਸ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਥਾਈ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ (ਜਨ-ਉਪਯੋਗੀ ਸੇਵਾਵਾਂ)

ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1987 ਅਧੀਨ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਥਾਈ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ (ਜਨ-ਉਪਯੋਗੀ ਸੇਵਾਵਾਂ) ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਨ-ਉਪਯੋਗੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰੀ-ਲਿਟਿਗੇਟਿਵ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਨ-ਉਪਯੋਗੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹਨ:-

- ਆਵਾਜਾਈ (ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ) ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਡਾਕ-ਤਾਰ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਜਾਂ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ
- ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ
- ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ
- ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ
- ਬੈਂਕਿੰਗ, ਹਾਊਸਿੰਗ ਅਤੇ ਫਾਈਨਾਂਸ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਗੈਸ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਸਬੰਧੀ
- ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ, ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ, ਵੋਟਰ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਬੀ.ਪੀ.ਐਲ. ਕਾਰਡ
- ਬੁਢਾਪਾ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਪੈਨਸ਼ਨ,
- ਸ਼ਗੁਨ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤਾ
- ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਬੰਧੀ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਸਿੱਖਿਆ

ਉਪਰੋਕਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜਿਹੇ ਝਗੜੇ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ/ਵਿਵਾਦ ਜਿਹੜੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਬੰਧੀ ਦਰਖਾਸਤ ਸਾਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਲਿਖ ਕੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਸਥਾਈ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ (ਜਨ-ਉਪਯੋਗੀ ਸੇਵਾਵਾਂ) ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ **ਇੱਕ ਕਰੋੜ** ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੇ ਝਗੜੇ/ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:-

ਸਟੇਟ ਪੱਧਰ ਤੇ	
ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਪੁਰਾਣਾ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਨਵਾਂ ਬਲਾਕ, ਦੂਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ, ਸੈਕਟਰ -17, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- 160017 ਨਵਾਂ ਦਫ਼ਤਰ: ਸਾਹਮਣੇ ਗਮਾਡਾ ਕੰਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ, ਸੈਕਟਰ 69, ਮੋਹਾਲੀ। ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ: 0172-4652568 ਟੋਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ. 1968 ਈ.ਮੇਲ : ms@pulsa.gov.in	1. ਸਕੱਤਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਮੇਟੀ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ। 2. ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਮੀਡਿਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ। ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ: 0172-6607338

ਜਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ

- ਜਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ-ਕਮ-ਚੇਅਰਮੈਨ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ
- ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ/ ਸਕੱਤਰ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਨਵਾਂ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਅਜਨਾਲਾ ਰੋਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-143001 ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ: 0183- 2220205, 2402066
ਬਰਨਾਲਾ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਨਵਾਂ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਬਰਨਾਲਾ- 148105 ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 01679-243522
ਬਠਿੰਡਾ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਬਠਿੰਡਾ। ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 0164-2212051
ਫਰੀਦਕੋਟ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਫਰੀਦਕੋਟ- 151203 ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 01639-256299
ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ- 140406. ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ: , 01763-232160
ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਜੇਲ ਰੋਡ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ-152001 ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ: 01632-235034
ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ- 152123 ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 01638-261500
ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ-143521 ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 01874-240369
ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-146001 ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 01882-224114
ਜਲੰਧਰ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਨਵਾਂ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਜਲੰਧਰ-144001 ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 0181-2235775
ਕਪੂਰਥਲਾ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਕਪੂਰਥਲਾ-144601 ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 01822-230060
ਲੁਧਿਆਣਾ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਨਵਾਂ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਲੁਧਿਆਣਾ-141001 ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 0161-2400051
ਮੋਗਾ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਮੋਗਾ- 142001 ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 01636-235864
ਮਾਨਸਾ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਮਾਨਸਾ-151505 ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 01652-227022
ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ- 152026. ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 01633-261124
ਪਟਿਆਲਾ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ-147001 ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 0175-2306500
ਪਠਾਨਕੋਟ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਪਠਾਨਕੋਟ-145001 ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ: 0186-2345370
ਰੂਪਨਗਰ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਰੂਪਨਗਰ- 143001 ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 01881-220171
ਸੰਗਰੂਰ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਸੰਗਰੂਰ। ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 01672-230725
ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ। ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 01823-223511
ਮੋਹਾਲੀ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਮੋਹਾਲੀ। ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 0172-2270170
ਤਰਨਤਾਰਨ	ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਤਰਨਤਾਰਨ। ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 01852-223291

- **ਚੇਅਰਮੈਨ, ਸਥਾਈ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ (ਜਨ-ਉਪਯੋਗੀ ਸੇਵਾਵਾਂ)**
- **ਫਰੰਟ ਆਫਿਸ-ਕਮ-ਲੀਗਲ ਏਡ ਕਲੀਨਿਕ/ਏ.ਡੀ.ਆਰ. ਸੈਂਟਰ**

ਛਪਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਲੋਂ
ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
ਪੁਰਾਣਾ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਨਵਾਂ ਬਲਾਕ, ਦੂਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ, ਸੈਕਟਰ 17, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- 160017.
ਨਵਾਂ ਦਫ਼ਤਰ: ਸਾਹਮਣੇ ਗਮਾਡਾ ਕੰਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ, ਸੈਕਟਰ 69, ਮੋਹਾਲੀ।
ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ. 0172- 4652568 ਈ.ਮੇਲ: ms@pulsa.gov.in
ਵੈਬ ਸਾਈਟ: www.pulsa.gov.in ਟੋਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ: 1968

ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

Samadhaan

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ
ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਜਾਣਨਾ
ਅਤੇ
ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ
ਮੀਡਿਏਸ਼ਨ/ਵਿਚੋਲਗੀ
ਅਤੇ
ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ

ਝਗੜੇ ਮੁਕਾਓ ਪਿਆਰ ਵਧਾਓ
ਰਾਹੀਂ
ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ

WHAT IS MEDIATION AND HOW IT IS DIFFERENT

WHAT IS MEDIATION

- Mediation is a voluntary, cooperative process in which an impartial and neutral mediator facilitates disputing parties in reaching a settlement.
- A mediator does not impose a solution but creates a conducive environment in which disputing parties can resolve all their disputes.
- Mediation is an informal process.
- There are no strict or binding rules of procedure.
- Mediation is a completely confidential process.
- Mediation enables disputing parties to interact even on a one-to-one basis.
- Mediation is a completely voluntary Process.
- Mediation enables the parties to be the key players in the dispute settlement process.
- It is an inexpensive and Speedy mode of dispute resolution.
- Mediation is interests based rather than rights based.
- Mediation enables parties to settle their own terms of agreement.

MEDIATION VERSUS LITIGATION

- No loss of time in mediation.
- No financial investment is required in mediation.
- Mediation preserves ongoing business or personal relationships.
- Mediation allows flexibility, control and participation of the disputing parties.

Mediation is a far more satisfactory way of resolving disputes as compared to litigation. There is no appeal or revision in a mediated case and all disputes get finally settled.

WHO CAN MEDIATE

Any person who undergoes the required 40 hours training as stipulated by the Mediation and Conciliation Project Committee of the Supreme Court can be a mediator.

WHAT HAPPENS IN A MEDIATION SESSION

1. Introduction:- Mediator introduces himself to the parties, explains the mediation process and establishes his neutrality. He explains the ground rules and initiates the confidential process of dispute resolution.

2. Joint Session:- Mediator gathers information about the factual background and interests of the parties, establishes interaction between them and creates a suitable environment for an amicable settlement.

3. Individual (Separate) Sessions:- When it becomes necessary, a Mediator allows the disputing parties to further explain their grievances, continues to gather information, persuades individual parties to share confidential information and helps them to create options for an amicable settlement.

4. Agreement:- Mediator confirms and clarifies the terms of settlement and reduces the settlement into a clear, complete, concise and binding agreement.

WHAT ARE THE BENEFITS OF MEDIATION

Mediation is:

- Quick and responsive.
- Economical. There is no extra cost.
- Harmonious settlement.
- Creating solutions and remedies.
- Confidential and informal.
- Parties controlling the proceedings.
- The plaintiff is entitled to refund of full court fees as per Section 16 of the Court Fees Act, 1870 if the dispute is settled through the process of mediation.

MEDIATION AND CONCILIATION PROJECT COMMITTEE

Hon'ble the Chief Justice of India set up the Mediation and Conciliation Project Committee (MCPC) in 2005 for encouraging amicable resolution of disputes pending in the courts in accordance with Section 89 of the Code of Civil Procedure.

IMPACT OF MEDIATION

Mediation has had a significant impact on dispute resolution all over the word particularly in Bangladesh, America, England. In India, Mediation has shown significant results in Bengaluru, Chennai and New Delhi.

LEGAL SERVICES

The Legal Services Authorities Act, 1987 came into force throughout the country w.e.f. 09.11.1995. Thereafter Punjab Government constituted Punjab Legal Services Authority which came intc being on 4.10.1996. Hon'ble Chief Justice of Punjab & Haryana High Court is the Patron-in-Chief while the Hon'ble Judge is Executive Chairman of this Authority. Judicial Officer of the rank of District Judge is the Member Secretary of the Authority. At each district and sub-divisional level, District Legal Services Authority as well as Sub-divisional Legal Services Committee have been constituted. District and Sessions Judge is the Chairman of District Legal Services Authority whereas Additional Civil Judge (Senior Division) is the Chairman of Sub - Divisional Legal Services Committee.

Punjab Legal Services Authority provides following services free of costs:-

- Providing Assistance of Advocates for defending the cases pending in the Courts at each level, i.e. Sub-division, District, High Court or Hon'ble Supreme Court.
- Free legal advice.
- Payment of court fee, Process fee, Diet money of witness, counsel fee and other miscellaneous expenses incurred in litigation.
- Disposal of Cases through Conciliation Center, Mediation Center and Lok Adalats.
- Free services of Advocate to each undertrial/accused during Remand Hours.

WHO ARE ENTITLED TO FREE LEGAL SERVICES ?

- A member of Scheduled Caste or Scheduled Tribe.
- A victim of trafficking in human beings or beggar.
- A woman or a child.
- A person with disability such as suffering from blindness, leprosy, loco-moto disability, hearing impairment, mental incapacity.
- A victim of mass disaster, ethnic violence, caste atrocity, flood, drought, earthquake or industrial disaster.
- An industrial workman.
- An undertrial in custody, including a juvenile or a mentally ill person in a psychiatric hospital or psychiatric nursing home.
- A person with an annual income of less than Rs. 1,50,000/-.

LOK ADALATS

The main aim of the Lok Adalat is to resolve disputes amicably so as to save time and money of the litigants except serious criminal cases, all kinds of cases can be taken up in the Lok Adalats. In the State of Punjab, every court hold lok adalat on the last working Saturday of the month.

Every litigant willing for settlement through Lok Adalat can request the Presiding Officer of the Court where his case is pending or in case of pre-litigative matters, request can be made to Civil Judge(Sr.Divn.)-cum-Secretary, District Legal Services Authority.

BENEFITS OF LOK ADALATS

- Speedy and economical justice.
- Award of Lok Adalat has force of Civil Court decree.
- No appeal lies against the award.

- Decisions are final.
- On decision, entire Court fee is refunded to the party.
- The decisions are taken with the consent of the parties.

PERMANENT LOK ADALAT (PUBLIC UTILITY SERVICES)

As per the Legal Services Authorities Act, 1987 Permanent Lok Adalats (Public Utility Services) have been constituted at district level. Pre-litigative cases relating to Public Utility Services are decided in these Lok Adalats.

Public Utility Services Are

- Transport Services for the carriage of passengers or goods by Air, Road or Water;
- Postal, Telegraph or Telephone Services;
- Supply of Power, Light or Water to the Public by any Establishment;
- System of Public conservancy or Sanitation;
- Services in Hospital or dispensary;
- Insurance Services;
- Banking, Housing & Finance Services;
- Education, Immigration, LPG connections their supply and refill;
- Aadhar Card, Ration Card, Voter Identity Card and Below Poverty Line (B.P.L) Card;
- Old Age and Widow Pension;
- Shagun Scheme and Unemployment Allowance;
- Public Distribution System Services.

Cases relating to Public Utility Services can be filed through an application on plain paper before the Chairman, Permanent Lok Adalat for Public Utility Services. The pecuniary Jurisdiction of the Permanent Lok Adalat is Rs. One Crore.

For more information, contact:-

AT STATE LEVEL

Member Secretary, Punjab .Legal Services Authority, Old Court Complex, New Block, 2nd Floor, Sector 17 E, Chandigarh- 160017 New Office: Opp. GAMADA Community Centre, Sector 69, Mohali Tel: 0172-4652568 E-mail : ms@pulsa.gov.in Website: www..pulsa.gov.in Toll Free Helpline No. 1968	1. Secretary, High Court Legal Services Committee, Punjab & Haryana High Court, Chandigarh. 2. Director, Mediation & Conciliation Committee, Punjab & Haryana High Court, Chandigarh. Tel: 0172-6607338

AT DISTRICT LEVEL

- **District & Sessions Judge-cum-Chairman, District Legal Services Authority.**
- **CJM- cum-Secretary, District Legal Services Authority**

Amritsar	District Legal Services Authority, New Judicial Court Complex, Ajnala Road, Amritsar-143001 Ph. No. 0183- 2220205, 2402066
Barnala.	District Legal Services Authority, New Court Complex, Barnala- 148105 Ph. No. 01679-243522
Bathinda.	District Legal Services Authority, Judicial Court Complex, Bathinda. Ph. No. 0164-2212051
Faridkot	District Legal Services Authority, District Court Complex, Faridkot. Ph. No. 01639-256299
Fatehgarh Sahib.	District Legal Services Authority, Judicial Courts Complex, Fatehgarh Sahib. Ph.No. 01763-232160
Ferozepur.	District Legal Services Authority, Judicial Courts Complex, Mall Road, Ferozepur. Ph. No. 01632-235034
Fazilka	District Legal Services Authority, Courts Complex, Fazilka. Ph.No. 01638-261500
Gurdaspur.	District Legal Services Authority, District Court Complex, Gurdaspur. Ph.No. 01874-240369
Hoshiarpur.	District Legal Services Authority, District Court Complex, Hoshiarpur. Ph. No. 01882-224114
Jalandhar.	District Legal Services Authority District Court Complex, Jalandhar. Ph. No. 0181-2235775
Kapurthala.	District Legal Services Authority District Court Complex, Kapurthala. Ph. No. 01822-230060
Ludhiana.	District Legal Services Authority , New Court Complex, Bharat Nagar Chowk, Civil Lines, Ferozepur Road, Ludhiana. Ph. No. 0161-2400051
Moga	District Legal Services Authority ,District Court Complex, Moga Ph. No. 01636-235864,
Mansa.	District Legal Services Authority, District Court Complex, Mansa. Ph. No. 01652-227022,
Sri Muktsar Sahib.	District Legal Services Authority, District Court Complex, Sri Muktsar Sahib. Ph. No. 01633-261124
Patiala.	District Legal Services Authority, Judicial Court Complex, Patiala. Ph. No. 0175-2306500
Pathankot	District Legal Services Authority, Judicial Court Complex, Pathankot. Ph. No. 0186-2345370
Rupnagar.	District Legal Services Authority, District Court Complex, Rupnagar. Phone No. 01881-220171
Sangrur.	District Legal Services Authority, Judicial Court Complex, Sangrur. Phone No. 01672-230725
Shaheed Bhagat Singh Nagar.	District Legal Services Authority, Judicial Court Complex, SBS Nagar. Ph.No. 01823-223511
SAS Nagar (Mohali)	District Legal Services Authority, Judicial Court Complex, SAS Nagar (Mohali). Ph.No. 0172-2270170
Tarntaran	District Legal Services Authority, Judicial Court Complex, Tarntaran. Ph.No. 01852-223291

- **Chairman, Permanent Lok Adalat (Public Utility Services)**
- **Front Office-cum- Legal Aid Clinic /A.D.R. Centre**

Printed and Published by

Punjab Legal Services Authority, Chandigarh
New Block of Old Court Complex, , 2nd Floor, Sector 17 E, Chandigarh-
New Office: Opp. GMADA Community Centre, Sector 69, Mohali.
Tel: 0172-4652568 **Website:** www.pulsa.gov.in **E-mail:** ms@pulsa.gov.in
Toll Free Helpline No: 1968

PUNJAB LEGAL SERVICES AUTHORITY CHANDIGARH

Samadhaan

PUNJAB AND HARYANA HIGH COURT CHANDIGARH

KNOWING AND ENCOURAGING MEDIATION & LOK ADALAT

Resolve Conflicts, Spread Love,
Through
Mediation and Lok Adalats

ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

(ਇਨਸਾਫ਼ ਸਭਨਾਂ ਲਈ)

ਸਥਾਈ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ

(ਜਨ-ਉਪਯੋਗੀ ਸੇਵਾਵਾਂ)

ਜਨ-ਉਪਯੋਗੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹਨ :

- ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ
- ਆਵਾਜਾਈ (ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ) ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਬੈਂਕਿੰਗ
- ਬੀਮਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ
- ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ
- ਫਾਈਨਾਂਸ
- ਸਿੱਖਿਆ
- ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ
- ਪਾਣੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ਼
- ਟੈਲੀਫੋਨ ਜਾਂ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ
- ਡਾਕ-ਤਾਰ
- ਹਾਉਸਿੰਗ
- ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ. ਗੈਸ
- ਈਮੀਗਰੇਸ਼ਨ

ਸਥਾਈ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ

ਉਪਰੋਕਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜਿਹੇ ਝਗੜੇ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ/ਵਿਵਾਦ ਜਿਹੜੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੰਬਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਬੰਧੀ ਦਰਖਾਸਤ ਸਾਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਲਿਖ ਕੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਸਥਾਈ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ (ਜਨ ਉਪਯੋਗੀ ਸੇਵਾਵਾਂ) ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰੋੜ/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੇ ਝਗੜੇ/ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਥਾਈ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਲਾਭ

- ਛੇਤੀ ਤੇ ਸਸਤਾ ਨਿਆਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨੀ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।
- ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਮੁਫ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ :-

ਰਾਜ ਪੱਧਰ

ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ
ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ,
ਪੁਰਾਣੀ ਕਚਹਿਰੀ, ਦੂਜੀ ਮੰਜਿਲ
ਸੈਕਟਰ 17, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
ਫੋਨ ਨੰਬਰ 0172-4652568
ਟੋਲ ਫਰੀ ਨੰ: 1968
ਈ-ਮੇਲ : ms@pulsa.gov.in

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ

1. ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਸੀਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ)-ਸਹਿਤ-ਸਕੱਤਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਚਿਹਰੀਆਂ, ਮੋਗਾ - 8558809617
3. ਫਰੰਟ ਆਫਿਸ-ਸਹਿਤ-ਲੀਗਲ ਏਡ ਕਲੀਨਿਕ/ ਏ.ਡੀ.ਆਰ. ਸੈਂਟਰ, ਦਫਤਰੀ ਫੋਨ ਨੰ: 01636-23586

ਈ-ਮੇਲ : dlsa.moga@pulsa.gov.in

"ਝਗੜੇ ਮੁਕਾਓ, ਪਿਆਰ ਵਧਾਓ, ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਸਤਾ ਤੇ ਛੇਤੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਪਾਓ"

PUNJAB LEGAL SERVICES AUTHORITY
CHANDIGARH

(ACCESS TO JUSTICE FOR ALL)

PERMANENT LOK ADALAT (PUBLIC UTILITY SERVICES)

WHICH ARE PUBLIC UTILITY SERVICES ?

- Transport services for the carriage of passengers or goods by Air, Road of Water;
- Postal, Telegraph or Telephone Service;
- Supply of Power, Light or Water to the Public by any Establishment;
- System of Public Conservancy or Sanitation;
- Service in Hospital or Dispensary;
- Insurance Service.
- Bahking, Housing & Finance Services.
- Imparting education or its connected matters.
- Immigration Services or its connected matters.
- New connections of LPG and supply of LPG or refills or its connected matters.

HOW TO FILE CASE IN PERMANENT LOK ADALAT (P.U.S.)

Cases relating to Public Utility Services can be filed through an application on plain paper before the Chairman, Permanent Lok Adalat for Public UtilitvServices. The pecuniary jurisdiction of the Permanent Lok Adalat is Rs. One Crore

BENEFITS OF PERMANENT LOK ADALATS (P.U.S.)

- Speedy disposal of Cases.
- No Court fee is required in filing the Case.
- Award of Lok Adalat is deemed to be the decree of the Civil Court.
- No appeal can be filed against the Award of Lok Adalat.

For filling case and more information on Permanent Lok Adalat (PUS), contact :-

STATE LEVEL

Member Secretary
Punjab Legal Services Authority
Old Courts Complex, Second Floor,
Sector 17, Chandigarh
Telefax 0172-4652568
Toll free : 1968
E-mail - ms@pulsa.gov.in
Website : www.pulsa.gov.in

DISTRICT LEVEL

1. Civil Judge (Senior Division)-cum-Secretary
   District Legal Services Authority,
   District Courts Moga - 8558809617
2. Front Office-cum-Legal Aid Clinic/ A.D.R. Centre. Office Tel. 01636-235864

E-mail-dlsa.moga@pulsa.gov.in

8633/05-2015/PGP. S.A.S. Nagar